

Plán chemického zabezpečení na stupni vševojskové armády zpracujeme na mapě 1:200 000 (s příslušnými tabulkami) jako samostatný dokument, jenž je součástí plánu operace. Na stupni vševojskové divize se zpracovává na pracovní mapě chemického náčelníka. Takto zpracovaný plán je hlavním podkladem pro řízení chemického zabezpečení v průběhu operace (boje).

Mimořádné úsilí musí náčelník chemického vojska armády (CHN divize) věnovat osobnímu usměrňování a řízení podřízených funkcionářů. Využívá k tomu organizace součinnosti a doby vyhrazené na kontrolní činnost. Zde osobní velení a řízení zejména u chemických náčelníků svazků a útvarů, které tvoří rozhodující prvky operací (bojové) sestavy v jednotlivých etapách operace (boje), a

u podřízeného útvaru chemického vojska je nezbytné a nezastupitelné. To plně platí i v řízení chemického zabezpečení v průběhu operace (boje).

Závěrem chci zdůraznit, že příprava a řízení chemického zabezpečení operace (boje) na začátku války je složité a proto jsem se zaměřil jen na uvedení nejdůležitějších obecných zásad, společných pro přípravu a řízení chemického zabezpečení na stupni svazu (svazku). Praktické zkušenosti ze cvičení ukazují, že prohlubování a zdokonalování obsahových, organizačních i metodologických stránek chemického zabezpečení soudobé operace a soudobého boje je nutné věnovat soustavnou a nepřetržitou pozornost. Odpovídá to ostatně i neustále pokračujícímu kvalitativnímu a kvantitativnímu rozvoji ZHN.

Katedra organizace spojení

■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ SPOJOVACÍHO VOJSKA

Je známo, že význam spojení k zabezpečení velení vojskům značně vzrostl. Podmiňuje to řada činitelů, z nichž nejdůležitější jsou:

— Značná dynamika bojové činnosti a to jak z časových, tak i prostorových a obsahových hledisek. Velitelé a štáby musí mít neustále aktuální informace a současně možnost rychle reagovat na náhlé změny situace a ovlivňovat činnost podřízených.

— Složitost soudobých operací klade značné nároky na objem informací potřebných v rozhodovacím procesu velitelů a štábů.

— Postupně se začínají uplatňovat, posuzovat a realizovat požadavky automatizovaných systémů velení a řízení bojových prostředků, jejichž činnost není možná bez dobře organizovaného a spolehlivého spojení.

Náročné požadavky kladené na celý systém velení a řízení bojových prostředků se projevují i ve zvýraznění základních požadavků na spojení, k nimž patří včasnost, spolehlivost, rychlost, věrohodnost a utajení spojení.

Těmto podmínkám musí odpovídat metody a styl práce spojovacích funkcionářů. Spojovací řád Čs. lidové armády (Spoj-1-1) vymezuje pojem řízení spojení takto: „Řízení spojení spočívá ve včasném provedení opatření k organizaci a zabezpečení neselhávajícího spojení v průběhu bojové činnosti. Všeobecné řízení spojení u svazku (útvaru) provádí náčelník štábu, bezprostřední spojení uskutečňuje spojovací náčelník.“

Řízení spojení v souladu s obecnými zásadami teorie řízení zahrnuje řadu činností, a proto je chápeme komplexně. V článku se zaměříme na oblast plánování spojení a s tím spojený rozbor obsahu a metod práce náčelníka spojovacího vojska (spojovacího náčelníka) a spojovacích oddělení armádního a divizního stupně velení.

K zabezpečení organizovaného a včasného splnění úkolů má spojovací oddělení zpracované metodiky práce jak pro základní plánovací operace (boje), tak i pro některá důležitá období v průběhu operace (boje). Metodika práce spojovacího oddělení vychází z metodiky práce štábu,

stanoví obsahovou a časovou posloupnost plnění úkolů, jakož i odpovědnost jednotlivých příslušníků při plnění úkolů v rámci celého oddělení (štábu).

Spojení organizujeme podle rozhodnutí velitele, pokynů náčelníka štábu a nařízení pro spojení nadřízeného štábu s přihlednutím k počtu a stavu spojovacích sil a prostředků (Spoj-1-1, čl. 2). Spojovací funkcionáři získávají tyto podklady postupně (jak ukážeme dále).

Důležitým předpokladem včasného plánování spojení a jeho realizace je uplatnění zásady souběžného plánování v práci spojovacích funkcionářů. Podřízeným musíme především včas doručit a dát podklady a údaje potřebné pro provozně technické zabezpečení činnosti spojovacích prostředků, jednotlivých prvků (systémů) spojovací soustavy a spojovací soustavy jako celku (přidělení kmitočtů, volacích značek, funkčních čísel, číslování stanic a vedení, klíčů k různým tabulkám apod.). Jejich rozpracování je dosud poměrně pracné a musí být řešeno s předstihem. Při realizaci požadavku souběžného plánování klademe důraz na maximální utajení zámýslu operace (boje).

Činnost spojovacích oddělení můžeme z metodického hlediska rozdělit do těchto hlavních období (pracovních etap):

- do vyhlášení rozhodnutí velitele,
- po vyhlášení rozhodnutí velitele (můžeme dále členit na období po schválení plánovacích dokumentů a na činnost po vydání rozkazů a nařízení podřízeným).

Činnost spojovacího oddělení v období do vyhlášení rozhodnutí velitele

Současně s doručením operační směrnice velitele frontu (bojového rozkazu velitele armády) veliteli armády (divize) spojovací oddělení obdrží prostřednictvím náčelníka štábu nařízení pro spojení štábu frontu (armády). Je to jeden ze základních podkladů pro plánování a organizaci spojení, z něhož si náčelník spojovacího vojska (NSV) spojovací náčelník (SN) ujasní způsoby organizace spojení s nadřízeným, součinnostní spojení v rámci operační sestavy frontu (armády), způsoby materiálního a technického zabezpečení, pohotovost spojení a získá další nezbytné podklady pro plánování vlastní spojovací soustavy. NSV (SN divize) po prostudování nařízení pro spojení štábu frontu (armády) vydá pokyny příslušným oddělením k realizaci úkolů, které vyplývají z tohoto dokumentu.

NSV (SN) se zúčastňuje operační orientace, kde se seznámí s operačně taktickou

situací, se zámyslem rozhodnutí velitele a s časovou kalkulací pro práci štábu při plánování operace (boje). Po jejím ukončení informuje v potřebném rozsahu příslušníky oddělení, popř. i velitele spojovacího útvaru, zpřesňuje úkoly pro plánování a stanoví úkoly pro zpracování předběžných nařízení pro podřízené. Osobně si připravuje podklady pro přednesení návrhu náčelníkovi štábu na použití spojovacích útvarů a jednotek. V praxi půjde často o zodpovězení otázek, které dal náčelník štábu.

Návrh NSV (SN) zpravidla obsahuje:

- stručnou informaci o organizaci a zabezpečení spojení s nadřízeným a o hlavních úkolech, které stanovil štábu armády (divize) v nařízení pro spojení štáb frontu (armády),
- informaci o stavu spojovacích útvarů a jednotek armády (divize) s návrhem na jejich použití, včetně časových propočtů,
- možné prostory míst velení armády (divize) při zaujetí operační (bojové) sestavy a směr jejich přemísťování v průběhu operace (po předběžném dohovoru s operačním oddělením),
- požadavky na vlastní i nadřízený štáb.

Spojovací oddělení zpracovává podle pokynů náčelníka SV (SN) předběžná nařízení pro podřízené spojovací funkcionáře — velitele spojovacích útvarů, spojovací náčelníky vševojskových svazků (útvarů), popř. spojovací náčelníky některých svazků (útvarů) druhů vojsk. Včasné vydání předběžných nařízení zabezpečuje souběžnost plánování.

Spojovací oddělení již v tomto období uskutečňuje potřebnou součinnost s ostatními odděleními štábu armády (divize) především v otázkách výběru míst velení pro jejich přímo podřízené svazky a útvarů. Tato součinnost musí být oboustranná, aby již při plánování operace (boje) byly vytvořeny podmínky k zabezpečení spolehlivého spojení.

Těžiště práce spojovacího oddělení v tomto období spočívá v rozpracování základních dokumentů plánu spojení a v řízení podřízených spojovacích funkcionářů při plánování a zabezpečování provozu již realizovaného spojení. V metodice práce spojovacího oddělení musí být vyjádřeny dvě možné varianty plánovacího procesu:

- Plánování probíhá v podmínkách, kdy ještě není třeba budovat polní spojovací soustavu a řídit její provoz; všichni příslušníci spojovacího oddělení se mo-

hou soustředit především na zpracování plánovací dokumentace;

— Štáby zaujaly polní místa velení, spojovací funkcionáři a spojovací jednotky musí již v průběhu plánování organizovat a zabezpečovat základní spojení; v tomto případě pracovní úsilí příslušníků oddělení bude odpovídajícím způsobem rozděleno na splnění úkolů při plánování a při řízení již organizovaného spojení.

Druhá varianta je časově i obsahově značně náročná. Spojovací oddělení bude v maximální míře využívat při operativním řízení spojení hlavní funkcionáře spojovacích útvarů a jednotek.

Spojovací oddělení po schválení návrhu NSV (SN) náčelníkem štábu zpracovává příspěvek s prostory míst velení armády (divize), včetně směru jejich přemísťování, do připravené grafické i písemné části rozhodnutí. Zkušenosti z plánovacího procesu i z vedení operace (boje) ukazují, že spojovací oddělení je zpravidla v rámci vševojskového štábu hlavním koordinátorem při výběru prostorů míst velení armády (svazku) i přímo podřízených svazků a útvarů. Osvědčilo se proto zpracovávat na spojovacím oddělení tabulku prostorů míst velení. Je to pomocný plánovací dokument oddělení, do něhož se zapisují všechna místa velení armády (divize), přímo podřízených svazků a útvarů a v potřebném rozsahu i místa velení nadřízeného a sousedů, plánované prostory, jejich zaujetí v operační sestavě ve výchozím prostoru a v průběhu operace (boje) alespoň do bližšího úkolu armády (divize). Tento způsob zabezpečuje jednotnost při uvádění míst velení v grafických a písemných dokumentech u všech složek štábu. Každou změnu musí složky štábu projednat se spojovacím oddělením a zaregistrovat. Toto organizační opatření je jednou z důležitých podmínek pro zabezpečení nepřetržitého a spolehlivého spojení velitelů a štábu armády (divize).

Činnost spojovacího oddělení v období po vyhlášení rozhodnutí velitele

Náčelník spojovacího vojska (spojovací náčelník) se zúčastňuje vyhlášení rozhodnutí velitele armády (divize), kde získá nové nebo si ověří již známé podklady potřebné pro plánování spojení. Mimořádný význam pro jeho další práci mají především tyto otázky:

— určení hlavního a dalších směrů úderu (má to vliv na směr přemísťování míst velení armády),

— časové a prostorové plnění bližšího a dalšího úkolu (je důležité pro správné rozdělení spojovacích sil a prostředků pro

zabezpečení spojení na celou hloubku boje a operace),

— určení operační (bojové) sestavy vojsk, úkolů podřízeným a úkolů k všestrannému zabezpečení operace (boje). To ovlivňuje celý systém velení při zaujetí operační (bojové) sestavy i v průběhu operace (boje),

— organizace velení a hlavní otázky součinnosti bezprostředně ovlivní organizaci spojení z jednotlivých míst velení armády (svazku) a zabezpečení součinnosti spojení.

Na základě rozhodnutí velitele armády (divize) stanoví náčelník štábu náčelníkovi spojovacího vojska (SN) úkoly pro organizaci spojení (pokyny pro spojení). Obsahové zaměření těchto úkolů uvádí čl. 52 předpisu Oper-2-1. V praxi se tyto úkoly soustřeďují zpravidla do těchto oblastí činnosti:

— s kým a kterým spojovacím směrem máme věnovat zvláštní pozornost;

— způsob využití spojení a provozní režimy rádiových a radioreléových pojítek při přípravě bojové činnosti a v jejím průběhu,

— plánované časy zaujetí míst velení armády (divize) a z toho vyplývající doba pohotovosti spojení a přibližná doba jejich přemísťování.

Ostatní podklady a údaje uvedené v čl. 52 se NSV (SN) dozví již při vyhlášení rozhodnutí velitele armády (divize).

Po obdržení pokynů pro spojení od náčelníka štábu má spojovací oddělení všechny hlavní podklady nezbytné pro dokončení zpracovávaných dokumentů.

Při plánování útočné operace armády spojovací oddělení zpracovává plán spojení, který obsahuje grafickou a přílohou část.

V grafické části plánu spojení je schématicky vyjádřena základní struktura organizace rádiového, radioreléového, linkového a polního poštovního spojení a tvoří ji dva dokumenty:

— schéma rádiového spojení na předtištěném formuláři, kde jsou zakresleny jednotlivé rádiové sítě a směry organizované pro spojení s nadřízeným, podřízenými, spolupodobíci velitelů a štábů, týlovými funkcionáři a k uvědomování vojsk, včetně rozdělení rádiových prostředků na jednotlivá místa velení armády,

— schéma radioreléového, linkového a polního poštovního spojení na mapě 1 : 200 000, kde jsou schématicky vyjádřeny principy organizace příslušných druhů spojení velitele armády a jeho štábu.

V přílohou části plánu spojení jsou uvedeny tabulky a schémata, která vyjadřují potřebné provozní a technické zabez-